ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1990

Vyhlásené: 18.05.1990 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

176

ZÁKON

zo 7. mája 1990

o bytovom, spotrebnom, výrobnom a inom družstevníctve

Federálne zhromaždenie Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky sa uznieslo na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ
VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

§ 1
Účel zákona

(1) Účelom zákona je upraviť postavenie, právne pomery a zásady činnosti bytových, spotrebných, výrobných a iných družstiev (ďalej len „družstvo“) a ďalších družstevných organizácií.

(2) Zákon sa nevzťahuje na poľnohospodárske družstevné organizácie.

§ 2
Družstvo

(1) Družstvo je dobrovoľným spoločenstvom občanov (členov), ktorí sa združili na spoločnú hospodársku a inú činnosť a na uspokojovanie a podporu svojich záujmov.

(2) Družstvo je právnickou osobou; vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Družstvo nezodpovedá na záväzky iných právnych subjektov.

(3) Záležitosti družstva riadia členovia prostredníctvom členskej schôdze a volených orgánov družstva v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi a stanovami družstva.

(4) Družstvo vykonáva svoju činnosť samostatne a na vlastný účet; pritom na seba berie primerané hospodárske riziko.

§ 3
Vznik družstva

(1) Na vznik družstva je potrebné

a) uznesenie ustanovujúcej schôdze o jeho založení, pričom družstvo môže vytvoriť najmenej 5 občanov,

b) prijatie stanov družstva,

c) zvolenie orgánov družstva,

(2) Družstvo môže nadobúdať práva a zaväzovať sa odo dňa zápisu do podnikového registra.

(3) Návrh na zápis družstva do podnikového registra podáva družstvo; k návrhu ja povinné pripojiť stanovy družstva a uznesenie ustanovujúcej schôdze o jeho založení.

(4) Činnosť, na ktorú je potrebný súhlas podľa osobitných predpisov, môže družstvo vykonávať len s týmto súhlasom.

§ 4
Stanovy družstva

(1) Základným vnútrodružstevným predpisom sú stanovy družstva (ďalej len „stanovy“). Stanovy musia obsahovať:

a) názov družstva, v ktorom musí byť výslovne uvedené, že ide o družstvo,

b) sídlo družstva,

c) predmet činnosti družstva,

d) ustanovenia o vzniku a zániku členstva, o právach a povinnostiach členov, ako aj o postupe voči členom, ktorí neplnia svoje členské povinnosti,

e) ustanovenia o výške alebo spôsobe určenia výšky členského podielu, prípadne základného členského vkladu alebo inej majetkovej účasti, druhy a spôsoby ich tvorby a použitia, zhodnotenie, prípadne amortizácia, spôsob ich upísania (vloženia) a ich vyporiadania pri zániku členstva, prípadne pri iných skutočnostiach zakladajúcich nárok na vyporiadanie (napr. prevod členských práv),

f) spôsob a rozsah ručenia člena za prípadnú stratu družstva,

g) podrobnejšie ustanovenia o orgánoch družstva, ich zložení, dĺžke funkčného obdobia, spôsobe ich voľby a rozhodovania a ustanovenia o tom, kto organizuje a riadi bežnú činnosť družstva (§ 16 ods. 5, § 21) a kto plní úlohy vedúceho organizácie podľa pracovnoprávnych predpisov.

(2) Stanovy nesmú byť v rozpore s týmto zákonom a ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(3) Stanovy a ich zmeny sa zapisujú do podnikového registra.

§ 5
Majetok družstva

(1) Majetkom družstva sa rozumejú veci, ku ktorým má družstvo vlastnícke právo, a ďalej majetkové práva, ktoré družstvo nadobudlo. Majetok sa môže družstvu odňať iba v prípadoch a za podmienok ustanovených zákonom.

(2) Majetok družstva sa vytvára združením prostriedkov členov (zápisné, členské podiely, vklady, materiálové prínosy a iné oceniteľné nehmotné, hmotné a finančné vklady) a z výsledkov činnosti družstva, prípadne z iných zdrojov.

§ 6
Hospodárenie družstva

(1) Družstvo uhrádza svoje potreby a náklady z príjmov získaných predovšetkým zo svojej hospodárskej činnosti, ako aj z ďalších zdrojov.

(2) Zo svojho zisku družstvo platí prednostne dane a odvody. Zostávajúci zisk využíva družstvo samostatne a nemožno mu ho odňať.

(3) Odpisy zo základných prostriedkov zostávajú družstvu v plnej výške a družstvo ich využíva samostatne.

(4) V záujme širšej účasti členov na činnosti a hospodárskych výsledkov môže družstvo využívať ich ďalšie majetkové účasti (ďalšie finančné alebo iné majetkové vklady) zhodnocované podielom na zisku podľa stanov [§ 4 ods. 1 písm. e)].

(5) Pre finacovanie svojho rozvoja môže družstvo vydávať obligácie; spôsob ich vydávania, nakladania s nimi a ich zhodnotenie určí a vyhlási členská schôdza v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

(6) Družstvo môže hospodáriť aj s majetkom iných právnických osôb alebo občanov, a to na základe zmluvy uzavretej v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

§ 7
Ochrana životného a prírodného prostredia a zdravia občanov

(1) Družstvo je pri svojej hospodárskej a sociálnej činnosti povinné čo najúčinnejšie chrániť životné a prírodné prostredie pred škodlivými vplyvmi, ktoré jeho činnosť vyvoláva, a najmä dbať o to, aby neohrozovalo zdavie občanov. Z vlastných zdrojov financuje a uskutočňuje opatrenia zamerané na odstránenie škôd, ktoré vznikli jeho činnosťou, a opatrenia na tvorbu a ochranu všetkých zložiek životného a prírodného prostredia ohrozovaných jeho činnosťou.

(2) Družstvo je povinné budovať zariadenia na ochranu životného a prírodného prostredia, uvádzať tieto zariadenia do prevádzky spoločne s príslušným výrobným alebo nevýrobným zariadením a trvale zabezpečovať ich plynulý a účinný chod.

§ 8
Zánik družstva

(1) Členská schôdza sa môže uzniesť, že sa družstvo zruší s likvidáciou alebo bez likvidácie. Družstvo zaniká dňom jeho výmazu z podnikového registra.

(2) Družstvo zanikne bez likvidácie zlúčením, splynutím alebo rozdelením.

(3) Družstvo, na ktoré prešli majetok a záväzky zaniknutého družstva, je povinné bez meškania upovedomiť iné právne subjekty, ktoré sú zánikom družstva dotknuté, o zániku družstva a o prechode jeho majetku a záväzkov; pri likvidácii má túto povinnosť likvidátor.

(4) Družstvo sa môže zrušiť aj rozhodnutím súdu, ak svojou činnosťou alebo konaním závažným spôsobom porušuje povinnosti alebo podmienky ustanovené v § 3 a 4 tohto zákona.

(5) Družstvo zaniká, ak poklesne počet jeho členov pod 5 občanov.

§ 9
Zlúčenie a splynutie

(1) Majetok, záväzky a členovia zlučovaného družstva prechádzajú na preberajúce družstvo.

(2) Pri splynutí družstiev prechádzajú majetok, záväzky a členovia na novovzniknuté družstvo dňom, ku ktorému bolo novovzniknuté družstvo zapísané do podnikového registra.

§ 10
Rozdelenie

(1) Členská schôdza rozdeľovaného družstva určí, ako sa družstvo rozdelí, ako sa rozdelí jeho majetok a záväzky, a s prihliadnutím na oprávnené záujmy jednotlivých členov tiež určí, do ktorých družstiev jednotliví členovia prejdú.

(2) Rozdeľované družstvo zaniká a jeho majetok a záväzky prechádzajú na nové družstvo dňom, ku ktorému boli zapísané do podnikového registra, a to v rozsahu určenom členskou schôdzou rozdeľovaného družstva. Týmto dňom sa členovia rozdeľovaného družstva stávajú členmi nových družstiev.

Likvidácia družstva

§ 11

(1) Pokiaľ členská schôdza rozhodne o zrušení družstva s likvidáciou, ustanoví likvidátora. Ak sa družstvo zrušilo (§ 8 ods. 4) alebo ak zaniklo (§ 8 ods. 5), určí likvidátora súd.

(2) Návrh zápisu do podnikového registra o tom, že družstvo vstupuje do likvidácie a kto je jeho likvidátorom, podáva družstvo.

(3) Dňom, ku ktorému sa vykonal zápis do podnikového registra podľa odseku 2, zanikajú funkcie všetkých orgánov družstva s výnimkou členskej schôdze. Vprípade družstva zrušeného rozhodnutím podľa § 8 ods. 4 zaniká aj funkcia členskej schôdze.

§ 12

(1) Likvidátor je oprávnený konať v mene družstva vo veciach spojených s likvidáciou.

(2) Likvidátor bez meškania upovedomí o vstupe družstva do likvidácie všetky organizácie, orgány a iné osoby, ktoré sú tým dotknuté.

(3) Ku dňu začatia likvidácie zostaví družstvo účtovnú závierku a účtovné výkazy a odovzdá ich likvidátorovi.

§ 13

(1) Likvidátor zostaví do jedného mesiaca po svojom ustanovení do funkcie úvodnú súvahu a predloží ju členskej schôdzi spolu s likvidačným plánom, rozpočtom likvidácie a s inventarizačnou zápisnicou o mimoriadnej inventarizácii hospodárskych prostriedkov vykonanej ku dňu začatia likvidácie.

(2) Likvidátor v priebehu likvidácie najmä

a) sústredí peňažné prostriedky na jednom účte v jednom peňažnom ústave,

b) dokončí bežné záležitosti spojené s činnosťou družstva,

c) speňaží čo najvýhodnejšie majetok družstva alebo s ním naloží aj inak v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi,

d) uspokojí z výťažku likvidácie postupne pohľadávky štátu na odvodoch, daniach a poplatkoch, ďalej pohľadávky členov a pracovníkov družstva včítane vyporiadania členských podielov a ďalších majetkových vkladov (účastí členov) a vráti prostriedky poskytnuté družstvu zo štátnych zdrojov na investície za posledných päť rokov pred likvidáciou, vráti prostriedky vložené do majetku družstva zo spoločných družstevných fondov a ďalej uspokojí ostatné pohľadávky.

§ 14

(1) Likvidátor ku dňu skončenia likvidácie zostaví účtovnú závierku a predloží ju členskej schôdzi na schválenie spolu s konečnou správou o priebehu likvidácie s návrhom na rozdelenie prípadného likvidačného prebytku.

(2) Likvidačný prebytok sa rozdelí postupne tak, že každému členovi sa uhradí suma do výšky jeho členského podielu a ďalšieho majetkového vkladu, prípadne ďalšia suma, o ktorú ručiteľská povinnosť člena presahuje členský podiel.

(3) Prostriedky, ktoré zostali po vyrovnaní podľa odseku 2, prevedie likvidátor

a) pri družstvách novovzniknutých založením po 1. júli 1988 medzi členov družstva, a to podľa stanov,

b) pri ostatných družstvách na rozvoj obcí, v ktorých družstvo vyvíjalo činnosť.

(4) Likvidátor podá návrh na výmaz družstva z podnikového registra a zaistí bezpečné uloženie spisového materiálu a účtovných písomností.

DRUHÁ ČASŤ
ORGÁNY DRUŽSTVA

§ 15

Orgány družstva sú

a) členská schôdza alebo valné zhromaždenie (ďalej len „členská schôdza“),

b) predstavenstvo,

c) kontrolná komisia,

d) ďalšie orgány družstva podľa tohto zákona a stanov.

§ 16
Členská schôdza

(1) Najvyšším orgánom družstva je členská schôdza, na ktorej členovia uplatňujú svoje právo rozhodovať o záležitostiach družstva.

(2) Členská schôdza sa schádza v lehotách určených stanovami, najmenej raz za rok.

(3) Členská schôdza sa musí zvolať, ak o to písomne požiada aspoň jedna tretina všetkých členov družstva, kontrolná komisia, ako aj v ďalších prípadoch uvedených v stanovách.

(4) Do pôsobnosti členskej schôdze patrí

a) prijímať a meniť stanovy,

b) voliť a odvolávať členov predstavenstva a kontrolnej komisie,

c) schvaľovať ročnú účtovnú závierku, rozdelenie a použitie zisku, prípadne spôsob úhrady strát,

d) rozhodovať o rozdelení, zlúčení, splynutí a zrušení družstva,

e) rozhodovať o základných otázkach koncepcie rozvoja družstva.

(5) Členská schôdza rozhoduje o ďalších záležitostiach týkajúcich sa družstva a jeho činnosti, pokiaľ tak ustanovuje tento zákon, stanovy, prípadne pokiaľ si rozhodovanie o niektorej veci vyhradila.

(6) Stanovy družstva môžu určiť, že členské schôdze sa budú konať formou čiastkových členských schôdzí. Čiastkové členské schôdze nemôžu rozhodovať o zániku družstva a v ďalších prípadoch uvedených v stanovách.

(7) Ak vzhľadom na rozsah družstva nie je dobre možné zvolávať členskú schôdzu, môžu stanovy určiť, že namiesto členskej schôdze sa zvoláva zhromaždenie (konferencia) delegátov volených členmi družstva. Stanovy súčasne určia bližšie podmienky voľby delegátov.

§ 17
Predstavenstvo

(1) Predstavenstvo je výkonným a štatutárnym orgánom[1]) družstva; riadi činnosť družstva a rozhoduje o všetkých záležitostiach, pokiaľ nie sú týmto zákonom, stanovami alebo rozhodnutím členskej schôdze vyhradené inému orgánu. Za svoju činnosť zodpovedá členskej schôdzi.

(2) Predstavenstvo zabezpečuje a kontroluje plnenie uznesení členskej schôdze, pravidelne jej podáva správy o svojej činnosti a o činnosti družstva; zvoláva členskú schôdzu a pripravuje jej rokovanie.

(3) Predstavenstvo sa schádza podľa potreby, spravidla raz za mesiac. Musí sa zísť do 10 dní od doručenia podnetu kontrolnej komisie, ak na jej výzvu nedošlo k náprave nedostatkov.

(4) Prestavenstvo volí zo svojich členov predsedu družstva (predstavenstva), prípadne podpredsedu (podpredsedov), pokiaľ stanovy neurčujú, že ich volí členská schôdza.

(5) Predseda družstva organizuje a riadi rokovanie predstavenstva. Ak tak stanovy určujú, organizuje a riadia aj bežnú činnosť družstva [§ 4 ods. 1 písm. g)].

(6) Stanovy určia, akým spôsobom rokuje predstavenstvo navonok.

§ 18
Kontrolná komisia

(1) Kontrolná komisia je oprávnená kontrolovať všetku činnosť družstva; prerokúva sťažnosti jeho členov, a pokiaľ tak určia stanovy, aj pracovníkov. Zodpovedá iba členskej schôdzi a je nezávislá na ostatných orgánoch družstva.

(2) Kontrolná komisia sa vyjadruje k ročnej účtovnej závierke a k návrhu na rozdelenie zisku alebo na úhradu straty družstva.

(3) Na zistené nedostatky upozorňuje kontrolná komisia predstavenstvo a vyžaduje zaistenie nápravy.

(4) Kontrolná komisia sa schádza podľa potreby, najmenej raz za tri mesiace.

(5) Kontrolná komisia volí zo svojich členov predsedu, prípadne podpredsedu, pokiaľ stanovy neurčujú, že ich volí členská schôdza.

Spoločné ustanovenia o orgánoch družstva

§ 19

(1) Do orgánov družstva môžu byť zvolení len členovia družstva starší ako 18 rokov.

(2) Funkcie člena predstavenstva a člena kontrolnej komisie sú vzájomne nezlučiteľné. Ďalšie prípady nezlučiteľnosti funkcií určuje tento zákon, prípadne stanovy.

(3) Funkčné obdobie volených orgánov družstva je 5 rokov, pokiaľ stanovy neurčujú kratšie funkčné obdobie; volené orgány však zotrvávajú vo svojich funkciách do zvolenia nových orgánov.

§ 20

(1) Členská schôdza, predstavenstvo a kontrolná komisia sú spôsobilé sa uznášať, ak je prítomná nadpolovičná väčšina všetkých ich členov (delegátov).

(2) Uznesenie, včítane volieb orgánov družstva, je prijaté, ak preň hlasovala nadpolovičná väčšina prítomných, pokiaľ tento zákon neurčuje inak.

(3) Na platnosť uznesenia o prijatí stanov a ich zmien a o zániku družstva (§ 8) je potrebný súhlas nadpolovičnej väčšiny všetkých členov (delegátov).

(4) Podrobnosti o voľbách a odvolávaní orgánov družstva a o ich rokovaní a overovaní zápisníc upraví volebný a rokovací poriadok; spôsob jeho schvaľovania upravujú stanovy.

§ 21

V družstve sa malým počtom členov (najviac do tridsiatich členov) môžu stanovy určiť, že pôsobnosť predstavenstva a kontrolnej komisie plní členská schôdza, ktorá volí z členov družstva predsedu, ktorý je štatutárnym orgánom družstva,[1]) prípadne aj podpredsedu.

§ 22
Riaditeľ

(1) Stanovy môžu určiť, že bežnú činnosť družstva (§ 17 ods. 5) organizuje a riadi riaditeľ menovaný a odvolávaný predstavenstvom. Pôsobnosť predstavenstva družstva tým nie je dotknutá.

(2) Postavenie, činnosť a úlohy riaditeľa určujú stanovy.

§ 23
Vnútorná organizácia družstva

(1) Vnútornú organizáciu družstva upravuje organizačný poriadok, prípadne iný vnútrodružstevný organizačný predpis. Vnútorná organizačná jednotka nesmie byť označená názvom „družstvo“.

(2) O prípadnom udelení prokúry[2]) rozhoduje štatutárny orgán družstva.

TRETIA ČASŤ
ČLENSTVO

§ 24
Vznik členstva

(1) Podmienky vzniku členstva určujú zákon a stanovy.

(2) Členom družstva, kde je súčasťou členstva pracovný vzťah, sa môže stať občan po skončení povinnej školskej dochádzky, najskôr však dňom, keď dosiahol 15 rokov veku.

(3) Pokiaľ nie je v stanovách určené inak a družstvo nedohodne s členom deň, ku ktorému členstvo vzniká, členstvo vznikne na základe podanej prihlášky dňom rozhodnutia predstavenstva o prijatí člena; v prípadoch, kde súčasťou členstva je pracovný vzťah, vzniká členstvo dňom, ktorý bol dojednaný ako deň nástupu do práce v písomnej dohode o pracovných podmienkach [§ 33 ods. 2 písm. a)].

§ 25
Základné práva a povinnosti člena družstva

(1) Člen má tieto základné práva:

a) podieľať sa na riadení a kontrole činnosti družstva priamo alebo prostredníctvom volených orgánov,

b) voliť a byť volený do orgánov družstva,

c) predkladať návrhy na zlepšenie činnosti družstva, vznášať pripomienky a otázky na orgány družstva a byť o ich vybavení informovaný,

d) podieľať sa na výhodách, ktoré družstvo poskytuje svojim členom podľa stanov a všeobecne záväzných právnych predpisov.

(2) Člen má tieto základné povinnosti:

a) dodržiavať stanovy a plniť uznesenia orgánov družstva,

b) združiť prostriedky v rozsahu podľa stanov alebo zákona,

c) ručiť za prípadnú stratu družstva spôsobom upraveným v stanovách,

d) upevňovať a rozvíjať družstevné hospodárstvo, chrániť a zvelebovať majetok družstva.

(3) V družstve, kde súčasťou členstva je pracovný vzťah, má člen tiež právo a povinnosť pracovať podľa dojednaných podmienok. Člen má nárok na odmenu za vykonanú prácu v družstve; výška odmeny je závislá od hospodárskych výsledkov družstva a osobného podielu člena na nich. Odmeňovanie upraví družstvo vo svojich vnútrodružstevných predpisoch v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi o usmerňovaní mzdových prostriedkov.

(4) Pri rozhodovaní orgánov družstva, včítane volieb, má každý člen jeden hlas.

Zánik členstva

§ 26

V prípadoch, keď je súčasťou členstva pracovný vzťah, členstvo v družstve zaniká podľa pracovnoprávnych predpisov (§ 33) a nemožno použiť ustanovenia § 28 až 31 tohto zákona.

§ 27

V prípadoch, keď súčasťou členstva nie je pracovný vzťah, členstvo v družstve zaniká

a) dohodou,

b) vystúpením,

c) vylúčením,

d) úmrtím,

e) zánikom družstva likvidáciou.

§ 28
Dohoda

(1) Ak sa družstvo a člen dohodne na skončení členstva, končí sa členstvo dojednaným dňom.

(2) Dohodu o skončení členstva uzavierajú družstvo a člen písomne. Na žiadosť člena musia byť v nej uvedené dôvody, pre ktoré dochádza ku skončeniu členstva. Jedno vyhotovenie dohody o skončení členstva vydá družstvo členovi.

§ 29
Vystúpenie

(1) Člen môže z družstva vystúpiť na základe písomnej odhlášky z akéhokoľvek dôvodu alebo bez uvedenia dôvodu. Členstvo zaniká uplynutím doby dvoch mesiacov; táto doba sa začína prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po doručení písomnej odhlášky člena družstvu.

(2) Odhlášku môže člen odvolať len písomne a so súhlasom družstva.

§ 30
Vylúčenie

(1) Predstavenstvo môže rozhodnúť o vylúčení člena,

a) ak bol právoplatne odsúdený pre úmyselný trestný čin, ktorý spáchal proti družstvu, jeho majetku alebo členom družstva,

b) ak závažným spôsobom alebo opätovne porušil svoje členské povinnosti určené zákonom alebo stanovami.

(2) Predstavenstvo môže rozhodnúť o vylúčení člena iba do dvoch mesiacov odo dňa, keď zistilo dôvod na vylúčenie, najneskôr však do jedného roka odo dňa, keď tento dôvod vznikol.

(3) Ak je konanie člena, v ktorom možno vidieť dôvod na vylúčenie podľa odseku 1 písm. b), predmetom vyšetrovania iného orgánu, začína sa lehota (dvoch mesiacov) podľa odseku 2 dňom, keď sa družstvo dozvedelo o výsledku tohto vyšetrovania.

(4) V rozhodnutí o vylúčení člena z družstva musí byť uvedený dôvod podľa odseku 1, ktorý sa nemôže dodatočne meniť; členstvo zaniká dňom, keď bolo doručené rozhodnutie predstavenstva o vylúčení členovi.

§ 31
Súdna ochrana

(1) Ak člen nesúhlasí s rozhodnutím predstavenstva o vylúčení, môže do jedného mesiaca od doručenia písomného rozhodnutia podať na súde návrh na určenie, že vylúčenie je neplatné.

(2) Pri vyslovení neplatnosti zániku členstva podľa odseku 1 vzniká poškodenému právo na náhradu spôsobenej škody.

§ 32
Vyúčtovanie

(1) Ak dôjde k zániku členstva, vykoná družstvo vyúčtovanie vzájomných práv a záväzkov z členstva najneskôr do jedného mesiaca po schválení závierky za kalendárny rok, v ktorom členstvo

zaniklo, najdlhšie do 30. júna nasledujúceho kalendárneho roka. Podrobnosti o vyúčtovaní a vyporiadaní určia stanovy [§ 4 ods. 1 písm. e)].

(2) Ustanovenie odseku 1 sa netýka nárokov z pracovného vzťahu člena.

§ 33
Pracovné vzťahy členov

(1) Na pracovné vzťahy členov družstiev, kde súčasťou členstva je tiež pracovný vzťah, sa vzťahuje Zákonník práce s výnimkou ustanovení, ktoré upravujú

1. pôsobnosť Zákonníka práce vo vzťahu k osobitným okruhom pracovníkov,
2. účasť pracovníkov na rozvoji, riadení a kontrole organizácie,
3. rámcovú pracovnú zmluvu,
4. účasť odborových orgánov pri prevádzaní, preložení a pri rozviazaní pracovného pomeru,
5. pôsobnosť vedúcich pracovníkov a orgánov na ukladanie kárnych opatrení,
6. spoločenskú kontrolu odborových orgánov,
7. ustanovenia o zriadení rozhodcovských komisií,
8. prechod práv a povinností z pracovnoprávnych vzťahov,
9. pracovnoprávne vzťahy, ktorých účastníkom je iná organizácia, a pracovný pomer dojednaný medzi občanmi.

(2) Výklad niektorých pojmov

a) kde Zákonník práce hovorí o pracovnom pomere, rozumie sa tým členský pomer; kde sa hovorí o vedľajšom pracovnom pomere, rozumie sa tým členský pomer s vedľajším pracovným úväzkom; kde sa hovorí o pracovnej zmluve, rozumie sa tým dohoda o pracovných podmienkach tvoriacich súčasť členskej prihlášky,

b) pokiaľ Zákonník práce upravuje právomoc na prejednávanie a rozhodovanie pracovných sporov, sú rozhodcovské komisie ustanovované podľa stanov; o podrobnostiach na vykonávanie rozhodcovského konania platia všeobecné predpisy s prípadnými odchýlkami uvedenými v stanovách,

c) vedľajšia činnosť sa smie vykonávať len v pracovnom pomere alebo na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru,

d) pracovný poriadok družstva schvaľuje členská schôdza; pracovný poriadok určuje, kto je oprávnený ukladať kárne opatrenia členom a pracovníkom družstva,

e) v prípadoch, keď Zákonník práce umožňuje upraviť aj niektoré pracovné alebo mzdové podmienky kolektívnou zmluvou, možno takú úpravu urobiť uznesením členskej schôdze,

f) kde sa v Zákonníku práce hovorí o pracovnom kolektíve, rozumie sa tým kolektív členov.

ŠTVRTÁ ČASŤ

§ 34
Združovanie

Na podporu svojho rozvoja sa môžu družstvá, družstevné podniky a záujmové organizácie združovať medzi sebou aj s inými česko-slovenskými a zahraničnými právnickými a fyzickými osobami, a to na základe dobrovoľnosti a spoločného záujmu, pričom bez obmedzenia môžu využívať všetky formy združovania prípustné česko-slovenským právnym poriadkom.

Záujmové organizácie

§ 35

(1) Na prehĺbenie vzájomnej pomoci a spolupráce a na podporu svojich profesijných a iných záujmov môžu družstvá vytvárať svoje záujmové organizácie (napr. zväzy družstiev). Členstvo v záujmovej organizácii je dobrovoľné.

(2) Na vznik záujmovej organizácie podľa odseku 1 je potrebné uznesenie zhromaždenia splnomocnených zástupcov družstiev o jej založení, prijatí stanov a zvolení orgánov.

(3) Záujmová organizácia je právnickou osobou; vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov.

(4) Stanovy zájmovej organizácie upravia najmä vznik a zánik členstva, práva a povinnosti členov, jej činnosť a úlohy, orgány a ich pôsobnosť, spôsob hospodárenia, zásady tvorby, použitia a správy spoločných účelových fondov a majetkové dôsledky zániku.

(5) Záujmová organizácia môže zaniknúť uznesením zhromaždenia splnomocnených zástupcov členov o jej rozdelení, zlúčení, splynutí alebo likvidácii.

§ 36

(1) Záujmové organizácie (§ 35) môžu na prerokúvanie spoločných družstevných záležitostí, na podporu a uplatňovanie záujmov družstiev a ich členov vytvárať spoločné záujmové organizácie.

(2) O organizáciách uvedených v odseku 1 platia ustanovenia § 35 ods. 2 až 5 obdobne.

PIATA ČASŤ
DRUŽSTEVNÝ PODNIK ZALOŽENÝ JEDINOU DRUŽSTEVNOU ORGANIZÁCIOU

§ 37

(1) Družstevný podnik môže založiť družstvo alebo záujmová organizácia (ďalej len „zakladateľ").

(2) Družstevný poodnik je právnickou osobou; vzniká na základe rozhodnutia zakladateľa dňom zápisu do podnikového registra.

(3) Družstevný podnik hospodári s majetkom zakladateľa, ktorý mu bol zverený, a s majetkom, ktorý nadobudol svojou činnosťou; k tomuto majetku má právo hospodárenia.[3])

(4) Návrh na zápis podniku do podnikového registra podáva zakladateľ. K návrhu je povinný pripojiť

a) zakladaciu listinu,

b) súhlas s predmetom podnikania (činnosti), pokiaľ osobitné predpisy taký súhlas vyžadujú.

(5) Zakladacia listina, ktorú vydáva zakladateľ, musí obsahovať

a) označenie zakladateľa,

b) názov a sídlo podniku; názov musí vylučovať možnosť zámeny s názvami iných organizácií a musí byť z neho zrejmé, že ide o družstevný podnik,

c) vymedzenie základného predmetu podnikania (činnosti),

d) určenie majetku zvereného podniku pri jeho založení, prípadne ustanovenie o prechode práv a povinností, pokiaľ na zakladaný podnik prechádzajú,

e) vymedzenie doby, na ktorú sa podnik zakladá, prípadne vymedzenie úlohy, na ktorú sa zakladá,

f) vymedzenie vzťahov, včítane finančných, medzi zakladateľom a podnikom a rozsahu zodpovednosti zakladateľa za záväzky pri likvidácii podniku.

(6) Družstevný podnik nezodpovedá za záväzky zakladateľa; zakladateľ nezodpovedá za záväzky družstevného podniku. Účtovnú závierku a rozdelenie zisku (straty) podniku schvaľuje zakladateľ.

(7) Družstevný podnik zaniká na základe rozhodnutia zakladateľa výmazom z podnikového registra.

§ 38

(1) Na čele družstevného podniku je riaditeľ (prípadne iný vedúci) vymenovaný zakladateľom, ktorý riadi činnosť podniku a je za ňu a za jej výsledky zodpovedný zakladateľovi; ako štatutárny orgán koná v mene podniku vo všetkých veciach.

(2) Pracovníci družstevného podniku vykonávajú prácu na základe pracovného pomeru alebo na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru.

ŠIESTA ČASŤ
VZŤAHY DRUŽSTVA A ŠTÁTU

§ 39

(1) Činnosť a územnú pôsobnosť družstva možno obmedzovať alebo do nich zasahovať iba za podmienok a spôsobom ustanoveným zákonom.

(2) Proti zásahom orgánov hospodárskeho riadenia do svojej činnosti, ktoré sú v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, sa družstvo môže domáhať ochrany na hospodárskej arbitráži za podmienok ustanovených zákonom.

(3) Štátny orgán, ktorý svojím neoprávneným zásahom do činnosti družstva spôsobí škodu, je povinný ju nahradiť. Podmienky a rozsah náhrady, ako aj prípady, keď sa náhrada neposkytuje, ustanovuje zákon.

(4) Ak družstvo spôsobí svojou činnosťou majetkovú ujmu štátu alebo inému subjektu, je povinné ju nahradiť za podmienok a v rozsahu ustanovenom zákonom.

(5) Kontrolnú činnosť môžu v družstve vykonávať iba orgány, ktorých kontrolné funkcie upravuje zákon. Štátne orgány vykonávajú túto činnosť za účasti zástupcu kontrolnej komisie družstva.

§ 40

(1) Štát vytvára prostredníctvom všeobecne záväzných právnych predpisov predpoklady pre úspešný rozvoj družstiev; osobitný zreteľ berie a najmä finančnými prostriedkami prispieva na družstvá invalidov a ich sociálne poslane a na družstvá zabezpečujúce výstavbu a prevádzku družstevných bytov v rámci sociálnych programov štátu.

(2) Ústredné orgány štátnej správy sú povinné prerokúvať so záujmovými organizáciami vytvorenými na úrovni republík, prípadne federácie (§ 35 a 36) podľa ich príslušnosti návrhy zákonov, iných všeobecne záväzných právnych predpisov a zásadných opatrení dotýkajúcich sa družstevníctva.

SIEDMA ČASŤ
OSOBITNÉ USTANOVENIA O DRUŽSTVE

§ 41
Členstvo právnických osôb v družstve

Členom družstva môže byť aj právnická osoba, pokiaľ to pripúšťajú stanovy družstva.

§ 42
Osobitné ustanovenia o členstve v stavebných bytových družstvách

(1) Členstvo zaniká smrťou člena, pokiaľ podľa zákona neprechádza na dedičov.[4])

(2) Spoločné členstvo manželom môže zaniknúť po rozvode manželstva jeho premenou na samostatné členstvá rozvedených manželov dohodou alebo rozhodnutím súdu, ak obsahom spoločného členstva bolo viac užívacích práv.

(3) Člen môže dohodou previesť svoje členské práva a povinnosti na príbuzných v priamom rade, súrodencov, manžela, bývalého manžela a na iné blízke osoby, ktoré žijú s členom v spoločnej domácnosti; prevod členských práv a povinností na iné osoby upravujú stanovy.

(4) Súčasťou dohody o výmene bytu je aj dohoda o prevode členských práv a povinností.

§ 43
Pracovníci družstva

(1) Družstvo, kde súčasťou členstva nie je pracovný vzťah, prijíma pracovníkov na plnenie úloh do pracovnoprávneho vzťahu.

(2) Družstvo vo svojej činnosti využíva skúsenosti, odborné znalosti a aktivitu svojich pracovníkov a ich odborového orgánu, ktorého zástupcu pozýva na rokovanie členskej schôdze a predstavenstva družstva.

(3) Družstvo, kde súčasťou členstva je pracovný vzťah, môže zamestnávať pracovníkov v pracovnom pomere alebo na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, pokiaľ to pripúšťajú stanovy.

§ 44
Výbor

(1) V družstvách s viacerými než piatimi tisícami členmi môžu sanovy určiť, že v období medzi zasadaniami členskej schôdze družstva plní jej úlohy výbor družstva; výbor však nemôže prijímať a meniť stanovy a rozhodovať o rozdelení, zlúčení, splynutí a zrušení družstva.

(2) Výbor družstva volí členská schôdza; počet jeho členov určujú stanovy.

§ 45
Komisia starosltivosti o členov

(1) V družstvách, kde je súčasťou členstva pracovný vzťah, volí členská schôdza komisiu starostlivosti o členov, ktorá jej zodpovedá za svoju činnosť.

(2) Komisia starostlivosti o členov pri ochrane práv a záujmov členov má práva a povinnosti odborových orgánov, najmä pri prerokúvaní zmien dojednaných pracovných podmienok, skončení

členského pomeru zo strany družstva, spoločenskej kontroly nad dodržiavaním pracovnoprávnych predpisov a nad stavom bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

(3) Bližšiu pôsobnosť komisie staroslivosti o členov vymedzujú stanovy.

(4) Predseda komisie starostlivosti o členov sa volí podľa stanov.

(5) V družstvách s malým počtom členov (§ 21) môže členská schôdza poveriť výkonom funkcií komisie niektorého z členov družstva.

(6) Členov v komisii je nezlúčiteľné s členstvom v predstavenstve alebo v kontrolnej komisii.

ÔSMA ČASŤ
SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 46
Spoločné ustanovenia

(1) Člen, ktorý je do svojej funkcie volený, môže rezignovať. Je však povinný oznámiť svoju rezignáciu orgánu, ktorého je členom. Výkon funkcie sa skončí dňom, keď rezignáciu prerokoval orgán na to príslušný podľa tohto zákona alebo stanov. Tento orgán musí prerokovať rezignáciu na svojom najbližšom zasadaní po tom, keď sa o rezignácii dozvedel; toto ustanovenie sa nevzťahuje na člena družstva, kde súčasťou členstva je pracovný vzťah.

(2) Spory, ktoré vzniknú medzi právnickými osobami z dôvodu zániku družstva, rozhoduje hospodárska arbitráž.

(3) Spory o práva a povinnosti medzi družstvom a členom (občanom) vyplývajúce z členského vzťahu, ako aj spory o vyúčtovanie (§ 32) rozhoduje súd, pokiaľ tento zákon neustanovuje inak.

Prechodné ustanovenia

§ 47

(1) Pokiaľ ďalej nie je uvedené inak, spravujú sa ustanoveniami tohto zákona aj právne vzťahy vzniknuté pred 1. júnom 1990; vznik týchto právnych vzťahov, ako aj nároky z nich vzniknuté pred 1. júnom 1990 sa však posudzujú podľa doterajších predpisov.

(2) Družstvá vzniknuté pred účinnosťou tohto zákona (bytové, spotrebné, výrobné a iné družstvá) sú družstvami podľa tohto zákona.

(3) Zväzy družstiev vzniknuté pred účinnosťou tohto zákona sú záujmovými organizáciami a Ústredná rada družstiev je spoločnou záujmovou organizáciou podľa tohto zákona (§ 35 a 36).

(4) Ustanovenia stanov družstiev, záujmových organizácií a spoločnej záujmovej organizácie a ustanovenia ďalších vnútrodružstevných predpisov, ktoré sú v rozpore s týmto zákonom, sú od účinnosti tohto zákona neplatné.

§ 48

(1) Pre určenie druhu družstva na účely právnych predpisov upravujúcich vzťahy k štátnemu rozpočtu (dane, odvody a pod.) je rozhodujúcim predmet činnosti zapísaný v podnikovom registri.

(2) Družstevné podniky zriadené jediným zakladateľom pred účinnosťou tohto zákona, sú družstevnými podnikmi podľa tohto zákona.

(3) Družstevné podniky s viacerými zakladateľmi zriadené podľa skorších právnych predpisov sú spoločnými podnikmi podľa osobitných predpisov.

(4) Štatúty, zakladacie listiny alebo zmluvy o založení družstevného podniku je zakladateľ povinný uviesť do súladu s týmto zákonom a s § 106zd a nasledujúcimi Hospodárskeho zákonníka, a to do šiestich mesiacov od účinnosti tohto zákona.

(5) Družstvá a záujmové organizácie vzniknuté podľa skorších predpisov a Ústredná rada družstiev prijmú stanovy podľa tohto zákona najneskôr do 30. apríla 1991. V tejto lehote sa končí aj funkčné obdobie orgánov zvolených do účinnosti tohto zákona. Úpravy stanov záujmových organizácií môže vykonať ich poverené orgány.

§ 49
Vznik družstva vyčlenením

(1) Členovia organizačnej jednotky družstva (napr. strediska, závodu, prevádzkárne, samosprávy a pod.), ktorí sa stali členmi družstva na základe zlúčenia družstva, môžu uznesením nadpolovičnej väčšiny svojho kolektívu požiadať najneskôr do 30. júna 1991 členskú schôdzu družstva o súhlas s vyčlenením členov, majetku a činnosti s účinkami vzniku nového družstva.

(2) Pokiaľ by členská schôdza do šesťdesiatich dní od doručenia žiadosti uvedenej v odseku 1 nevyjadrila súhlas s vyčlenením podľa odseku 1, môžu členovia organizačnej jednotky družstva o takom vyčlenení rozhodnúť sami uznesením nadpolovičnej väčšiny svojho členského kolektívu.

(3) Nové družstvo vznikne dňom zápisu do podnikového registra. K návrhu na zápis sa pripoja údaje o vyčlenení členov a protokol obsahujúci najmä údaje o vyčlenení majetku, práv a povinností; protokol musí schváliť predstavenstvo a nadpolovičná väčšina členov vyčleňovanej organizačnej jednotky. Ak nedôjde k dohode o obsahu protokolu, priloží sa k návrhu na zápis vyhlásenie o tejto skutočnosti.

(4) Majetkové spory vzniknuté súvislosti s vyčlenením rozhoduje hospodárska arbitráž.

§ 50
Zrušovacie ustanovenie

Zrušuje sa zákon č. 94/1988 Zb. o bytovom, spotrebnom a výrobnom družstevníctve.

§ 51
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júnom 1990.

Havel v. r.

Dubček v. r.

Čalfa v. r.

1) § 24f Hospodárskeho zákonníka.

2) § 24l a 24m Hospodárskeho zákonníka.

3) § 95 ods. 1 Hospodárskeho zákonníka.

4) § 179 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.